

Eesti maaelu arengukava 2014 – 2020 (MAK) ettevalmistava juhtkomisjoni XV istung

PROTOKOLL

29.10.2013 nr. 15

Algus kell 11:00, lõpp 15:30

Koht: Põllumajandusministeerium, Tallinn

Juhatas: Ants Noot

Osalejad: Ants Noot, Toomas Kevvai, Olavi Petron, Tiina Saron, Hannes Aamisepp, Marko Gorban, Illar Lemetti, Jaan Kallas, Raul Rosenberg, Kaul Nurm, Kalev Kreegipuu, Roomet Sõrmus, Andrus Ristkok, Priit Põllumäe, Jaanus Marrandi, Rando Värnik, Liia Lust (Eha Paas asendus), Ando Adamson, Merit Mikk, Kalle Talviste, Indrek Laas, Raimond Strastin, Kalle Liebert, Sirje Potisepp, Kaupo Sempelson (Piret Treiberg asendus), Aare Vabamägi (Ivar Tedrema asendus), Marina Kaas, Katrin Noorkõiv.

Puudusid: Madis Kaldmäe, Kalle Küttis, Ivar Sikk, Margus Timmo, Tiit Rüütle.

Kutsutud: Helir- Valdor Seeder, Mai Talvik, Keiu Rõa, Liina Kirsipuu, Riin Kutsar, Külli Kaare, Madis Reinup, Sirlu Kalbus, Karin Volmer, Kristo Mäe, Rauno Aun, Ove Pöder, Andres Vinni, Berit Jürgenson, Merle Saaliste, Kaidi Jakobson, Madli Karjatse, Rainer Raidmets, Viive Kupits, Liina Stranberg-Plaado, Andres Luus, Taavi Kand, Olav Kreen, Reelika Päädam, Merje Põlma, Livi Rooma, Vahur Vingissaar, Madis Pärtel, Liisa Vipp, Sigmar Suu.

Protokollis: Anne-Liisi Mändmets.

Istungi helisalvestused ja ettekanded on kättesaadavad Põllumajandusministeeriumi (PM) kodulehel: <http://www.agri.ee/juhtkomisjoni-istungid/>.

1. Sissejuhatus ja päevakorra tutvustus

Tegemist on MAK 2014-2020 juhtkomisjoni 15. istungiga. Eelmisel juhtkomisjoni istungil juulis andsime ülevaate MAK 2014-2020 avaliku konsultatsiooni raames esitatud ettepanekutest ning MAK 2014-2020 edasistest tegevustest. Seejärel oleme MAK 2014-2020 eelnõud uuendanud. Uuendatud eelnõu osas oleme mitteametlikult konsulteerinud Euroopa Komisjoniga (EK). EK esmane tagasiside MAK 2014-2020 osas on olnud positiivne. Mõningat täiendamist vajaksid nende hinnangul teatud keskkonnameetmete aspektid. Viimase paari kuu jooksul on MAK 2014-2020 kohta oma aruande koostanud eelhindaja ja keskkonnamõju strateegiline hindaja.

2. Ülevaade MAK 2014-2020 eelhindamise tulemustest

Eelhindamine on kohustuslik MAK 2014-2020 osa. Eelhindamise aruanne lisatakse MAK 2014-2020 eelnõule. Eelhindamine on käinud paralleelselt MAK 2014-2020 koostamisega. Eelhindamist viivad läbi Ernst&Young, Balti Uuringute Instituut ning Hendrikson&Ko. Esialgsete tulemuste ülevaade K. Rõa poolt. Töötatakse edasi PM saadetud uue versiooniga ja koostöö jätkub eelnõu täiendamiseks.

EY_MAK
eelhindamine_29.10.:

3. Ülevaade MAK 2014-2020 keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemustest

KSH hindamist viib läbi Hendrikson&Ko. Käesoleva aasta alguses koostati KSH programm ning selle osas toimus avalik arutelu. KSH programm kiideti heaks Keskkonnaameti poolt märtsi lõpus. Tänapäevaks on valminud KSH aruanne, mille osas algas eelmisel nädalal avalik väljapanek. Sellest on teavitatud ka juhtkomisjoni liikmeid. KSH aruande avalik arutelu toimub 14. novembril. Pärast avalikku arutelu esitatakse aruanne Keskkonnaametile heakskiitmiseks. KSH hindajate poolt tegi ettekande R. Kutsar.

Maaelu AK KSH
aruanne juhtkomisjon

Küsimused:

Eelhindajalt küsiti, miks ei ole antud hinnanguid eelarve põhjendatuse kohta? K. Rõa vastas, et pole piisavalt infot, et hinnangut anda. Küsisime meetmete osas täpsustavaid andmeid ja täiendame. Kui ei ole mõõdetavaid eesmärgesid ja indikaatoreid, siis ei saagi hinnata tulemust. Meetmete eesmärgesid on vaja täpsustada, et saaksime hinnata kuhu soovitakse jõuda. EMÜ täpsustas, et püsihindajana on neile oluline, et andmed on kättesaadavad ja kontrollitavad ja küsis, kas eelhindamise juures on hinnatud ka kontrollitavust ja seda, et olemasolevad indikaatoreid täidaksid oma ülesannet. K. Rõa vastas, et on püütud hinnata koostöös PMga.

KKM tegi ettepaneku arvestada taristu meetmele hinnangu andmisel Tartu Ülikooli tehtud uuringut metsakuivenduse kohta, mille saadab tutvumiseks KSH tegijatele.

Talupidajate Keskliit (ETKL) tõi välja, et nõuandele on kavandatud 0,7 protsenti MAKi eelarvest, kui lisada juurde innovatsioon, teadmussuure ja kvaliteedikavad, moodustavad pehmed investeeringud kokku 2% MAKi eelarvest. Kas see on piisav, et saavutada muudes meetmetes ettenähtud raha parim võimalik kasutus ja lõpptulemus? ETKL rõhutas, et põllumajanduse investeeringumeetme puhul on sektori konkurentsivõime erinev olenevalt suurusest. Nende hinnangul meetmed toetavad eelkõige suurte tootjate konkurentsivõimet ja pigem peaks toetama keskmise suurusega ja väikseid ettevõtteid. Eelhindaja vastas, et nõuande meetmel oli probleem, et tulemusmõõdikud polnud paigas, seega on keeruline öelda, kas meetme maht on piisav. % MAKi eelarvest nõuandele tegevustele on PM valik ja strateegilise planeerimise küsimus. Konkurentsivõime pole mõistena selgelt defineeritud. Milliseid indikaatoreid täpselt soovitakse muuta meetmega pole aru saada. Tootlikkuse puhul peame vaatama Eesti statistilisi andmeid tervikuna ja siis seda, millist sihtgruppi soovime edasi aidata ja milliste meetmetega. Eelhindaja arvas, et on mõningaid meetmeid, mille vastu seni on huvi olnud kasin ja võib eeldada, et eelarve võib jääda kasutamata.

Eesti Põllumeeste Keskliidu (EPK) esindaja avaldas arvamust, et madal või kõrge konkurentsivõime ei tulene ainult suurusest. Madala konkurentsivõime põhjuste uurimiseks võiks eraldada raha. Samuti küsiti, kas keskkonnameetmete osas on vajalik lisada täiendavaid tingimusi ilma lisarahata? Toitainete bilansside koostamise vastu toetajad ei ole, aga kas andmebaas ja analüüsi võimekus selleks on olemas? R. Kutsar

vastas, et MAKi meetmete panust keskkonnahoidu on praegu raske hinnata, kuna tulemusindikaatorid on puudu. KSM puhul tuleks toetada täiendavaid tegevusi, mitte tavapraktikat. Toitainete bilansi osa on välja jäetud, kuna on raskesti kontrollitav, aga PM peab analüüsima, mil määral oleks võimalik rakendada. PM täiendas, et indikaatoritega seonduvalt on EK poolt ette antud seire- ja hindamisraamistik. Meetme tasandil kogutakse väljundindikaatoreid, sihtvaldkondade tasemel tulemusindikaatoreid ja eesmärkide tasandil mõjuindikaatoreid. Indikaatorid on toodud erinevates MAKi peatükkides ja EK poolt ette antud kohustuslik miinimum on kaetud, kuid sellega me kindlasti ei piirdu. Nt põllumajanduse konkurentsivõimet hindame läbi tootlikkuse, samas mõjutavad seda erinevad tegurid, mitte üksnes investeeringutoetus. Töötame püsihindajatega välja süsteemi, kuidas mõõta meetmete panust mõjuindikaatoritesse.

EVEA palus täpsustada, mis päevani on võimalik esitada ettepanekuid ja kus on aruanded ja materjalid üleval? Hindajad vastasid, et KSH aruande kohta saab ettepanekuid esitada 12. novembrini ja avalik arutelu toimub 14. novembril ning materjalid on leitavad PM kodulehel. Eelhindamise aruanne veel valmis ei ole, aga kui MAKi uus versioon laiali saadetakse, on kõigil võimalik panustada. Kooskõlastusringil läheb MAKi juurde eraldi osana.

Erametsaliit lubas kooskõlastuse käigus saata ettepanekud ka kirjalikult, kuid täpsustas, et metsa majandusliku- ja ökoloogilise elujõulisuse meetmes on kaitse funktsioon juba sees ja lisategevusi ei pea otstarbekaks. Märkuseks veel, et Eestis on metsade pindala ainult suurenenud ja puiduressursi kasutamine on väiksem kui juurdekasv.

MKM küsis, kas lähteülesandes oli sees, et analüüsida MAK rakendamist nõ kliendi seisukohast ja halduskoormuse kontekstis. Eelhindaja vastas, et halduskoormuse teema oli lähteülesandes sees, ja sellega tegeletakse edasi ning lisatakse hinnang halduskoormuse vähendamisele.

Otsustati: PM palus juhtkomisjoni liikmetel oma ettepanekud KSH aruande kohta saata kirjalikult, eelhindaja ettekanne võeti teadmiseks.

4. Keskkonnasõbraliku majandamise toetus

KSM toetust on juhtkomisjonis kahel korral arutatud. Meetme juurde tuldi tagasi, kuna selle kohta on ettepanekuid teinud nii hindajad, EK kui ka põllumajandustootjad. Hindajad ja EK on teinud ettepaneku meetme nõuete üle vaatamiseks, tootjad on leidnud, et meetme toetusmäär on võrreldes käesoleva perioodiga liiga madal. Meedet arutati eelmisel nädalal ka mulla- ja vee ekspertgrupis, kus olid esindatud ka juhtkomisjonis osalevad organisatsioonid. Ettekande R. Päädam.

KSM

_muudatused_29.10.

Küsimused:

Mahepõllumajanduse Koostöökoja esindaja leidis mesilaste korjealade tegevuse kohta, et mahetootjad ei saa KSMi taotleda, samas võiks neil olla võimalus vastavat lisanõuet valida. 4 a rohumaa nõude puhul on küsitav, kui suur on keskkonnakasv, lisakulu ja saamata jäänud tulu, kui täiendavaid nõudeid rohumaa kohta ei ole. Ettekandja vastas, et korjealadele ei saa mahedad toetust võtta, kuna mahedad ei kasuta taimekaitsevahendeid. Meetmega toetatakse lisategevusi, mida tootja teeb, eeldame, et ta rajab need alad olemasoleva põllu arvelt. KSM toetusmäär on arvestatud kogu toetusõigusliku maa kohta, sh lühiajaline rohumaa ja taimekultuuride all olev maa kokku. Toetuste arvutamise aluseks on keskmise tootja kohta saamata jäänud tulu ja lisakulu.

EPKK esindaja tõi välja, et eelmise perioodiga võrreldes on toetusmäär vähenenud, see mõjutab negatiivselt tootjate sissetulekut. Sooviti analüüsi ja arvutusi, kuidas sellise toetusmäärani on jõutud. PM vastas, et täiendav kulu ja lisakulu on võimalik määruse kohaselt kompenseerida vastavalt eelarve võimalustele. EPK lisas, et 500 000 ha seatud sihttase maa osas on võimalik täita motiveeriva toetusmäära puhul. PM vastas, et toetuse määrad ja ühikud on kooskõlas, praegu on ühinenud skeemiga 400 000 ha.

Põllumajandusuuringute Keskuse esindaja küsis, millega on põhjendatud sõnnikuproovide ärajätmine ja kuidas keskkonnakoormust arvestada? PM vastas, et sõnnikuproovide võtmise nõue on välja jäetud, kuna proovide järgi väetamist pole võimalik kontrollida.

EPKK küsis, mis on 0-määraga niitmatajätmise taga, see tekitab loomakasvatajates küsimusi ning keskkonnakasu on kaheldav. Kuidas haakub I samba rohestamise nõuetega? PM vastas, et osad linnuliigid pesitsevad põldudel ja see tagab neile vähemalt ühel aastal pesitsemisvõimalused. Keskkonnameetmetes on võimalik teha erisused võrreldes ÜPTga.

Mahepõllumajanduse meetme toetusmäärade muudatustest andis ülevaate T. Kevvai.

mahe
juhtkommis.pptx

Küsimused:

MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti esindaja tõi ettekande alusel näite, et mahe lihavesikasvatajatel väheneks nende toetus praeguse tasemega võrreldes ca 40%. Samas on mahe lihavesikasvatus suurima ekspordipotentsiaaliga põllumajandusvaldkond ja veiste arv on tõusnud. Mahepiimaveise koefitsienti on oluliselt suurendatud, toetuse vahe on 3 korda. Üldjuhul on mahepiimasektor nõuetele vastav ja oleks küsitav suurendada toetust nendele, kes pole mahepiimatootmisel/turustamisel ennast seni nõuetele vastavaks suutnud viia. Ettepanek on tõsta osa loomade heaolu meetmest mahedale ja koefitsiendiga nuumpullidele, keda nuumatakse rohumaal. Maheloomakasvatussektor soovib näha arvutusi, kuidas proportsioonid kujunevad. PM lubas ettepanekud üle vaadata ja eelarvet arutada viimase punkti juures. ETKL leidis, et piimalehmadele koefitsiendi rakendamine on mõistlik. Mahepiima osas on oodata tootmisest loobumist ja oleks mõistlik võimaldada kolmekordne toetus. Kui KSM + loomade heaolu nõuded jäävad lahjemaks kui mahetoetusel, siis toetuse määrad ei tohiks ületada mahepõllumajanduse omasid. Palume arvutused üle vaadata. PM vastas, et vaatab toetusmäärade proportsioonid üle.

EPKK palus kaaluda heinaseemne toetamist seemnetootmise põldude toetamiseks, kuna tunnustatud seemneid pole piisavalt saada. Soovime selgeid arvutusi tervikpaketina I ja II samba muutuste kohta sektorite kaupa. PM vastas, et on vajadusel valmis arvutusi detailsemalt selgitama.

5. Kiviaia taastamise toetus

Kiviaedade taastamist ja hooldamist on Eestis toetatud alates 2001 kahel pilootalal. Kiviaedade taastamise toetust on makstud ka MAK 2004-2006 ja MAK 2007-2013 raames. 2004-2006 MAK raames toetati 84 km kiviaia taastamist. Käesoleval 2007-2013 programmiperioodil on MAKi raames toetatud 93 km kiviaia taastamist. MAK 2014-2020 eelnõust jäi meede algselt eelarvelistel kaalutlustel välja. Samas on meetme lisamist arengukavasse pidanud vajalikuks erinevad keskkonnaorganisatsioonid, Eesti Muinsuskaitse Selts, Saaremaa Vanade Maastike Kaitse Ühing. Ettekande R. Raidmets.

Kiviaed ettekanne
juhtkom 291013.pptx

Küsimused:

ETKL toetas kiviaedade meetme tagasi toomist MAKi ja rõhutas, et kiviaedade puhul võiks olla nõue, et 10 a peab paigas olema.

6. MAK 2014-2020 eelarve

Tänaseks on selgunud EL poolne MAK 2014-2020 rahastamise maht, s.o 725 miljonit eurot. PM poole on pöördunud erinevad organisatsioonid, kes on seisukohal, et ÜPP I ja II samba toetused peaksid jõudma aktiivsete põllumajandustootjateni. Lisaks on mitmed organisatsioonid väljendanud muret teatud MAK 2014-2020 meetmete eelarvete osas. Sellest tulenevalt tegi PM ettepaneku jätta ÜPP II sambast 19 mln eurot I sambasse viimata ning tõsta täiendavalt 40 mln eurot I sambast II sambasse järgnevasse meetmetesse: KSM, loomade heaolu, põllumajanduse- ja mitmekesistamise investeeringud, kiviaia taastamise toetus ning teadmussiire ja teave. Suureneb eelkõige keskkonnameetmete rahastuse ja aktiivsetele tootjatele suunatud osa. Püüame leida kompromissi enne VV saatmist. Ettekande M. Gorban.

MAK
2014-2020_eelarve_;

Küsimused:

MKM arvas, et mitmekesistamise meetme osas on muutus positiivne ja mõju maaelule laiemalt suur. Loomade heaolu meetet on 12 mln võrra suurendatud, miks selline suurenemine? Loomade heaolu meetme eelarve selgitamiseks täpsustas ettekande tegija, et veised jäeti meetmest välja, kui otsustati Natura meetmete rahastamine MAKi kaudu, kuid nüüd on veised taas meetmes sees ja selle võrra ka eelarve kasvanud.

EMÜ arvas, et kui otsetoetustest raha ära tõsta, on see tootjatele saamata jäänud tulu ja tuleks vaadata, kuhu paigutada, et oma eesmärgi täidaks. Mitmekesistamise meetmel on vahendeid vaja, aga pigem tõsta rohkem investeeringuteks põllumajandustegevustele ja mitmekesistamist toetada muudest fondidest. Selles meetmes tasuks ka kaaluda eraldi pakettide kehtestamist väikestele ja suurtele tootjatele. Loomade heaolu juures on kahtlus, kas on piisavalt põhjendatud ja meetme eesmärk täidetud. Ei toeta kiviaia meetme rakendamist, kuna pole piisavalt põhjendatud tegevus.

Eesti Toiduainetööstuste Liit tegi ettepaneku suurendada toetusi töötlemiseks ja turustamiseks, kuna 75 mln perioodi kohta on vähe ja senine ületaotlemine näitab, et vahendeid oleks juurde vaja. On põhimõtteline otsus, kas toetada toorainet või selle väärindamist. Ettepanek on tõsta töötlemise investeeringutoetuse mahtu 90 mln euroni, kuid jääb PM otsustada, kust vahendid oleks võimalik leida.

KKM tegi ettepaneku suurendada poollooduslike koosluste (PLK) ja Natura erametsamaa toetuste eelarveid, kuna toetustele on suur huvi ja eelhindamises rõhutati, et meetmetega tuleks jätkata, et kooslused oleks majandatud ning niitmine ja karjatamine ei väheneks. Ei taotle toetusmäära kasvu vaid säilitamist.

Maitsev Lõuna-eesti arvas, et loomade heaolu 20 mln vajab selgitust, kuidas meetmes jaguneb. Võrdlevat tabelit mahe ja keskkonnameetmete vahel on vaja.

EPK selgitas, et toetuse aktiivsetele tootjatele suunatust on seni kaalutud I samba siseselt. Osa tootjaid ei poolda sammastevahelist ümbertõstmist (kes ei saa/taha taotleda II sambast). Enamus pigem pooldab KSMi või kaaluks isegi suurendamist, kuid KSM määr

otsustab, kas on atraktiivne taotleda. Loomade heaolu tagamaid veel ei tea. Piimatootjate küsimus lõaspidamise üleminek vabapidamisele, et kas toetus mõeldud ainult nendele, kes seda nõuet pole seni täitnud? Kaaluda ettepanekut tulla tagasi 30% karjatamise juurde (vaid noorkari). Investeeringumeetmete suurendamine on leidnud heakskiitu, aga soovitakse teada, kuidas see jaguneb ja teha 2 ümbrikku suurusgrupiti. Vastu kiviaia toetusele, kuna see on põllumajandusest välja viidud raha. Teadmussuure osas vastuseisu ei ole, aga rohkem infot oleks vaja.

EPKK arvas, et aktiivse tootja mõistega peab tegelema. Rahade ümbertõstmisel sihtgrupid ei pruugi kattuda. 56 mln eurot oli otsetoetuste vähendamise kompenseerimiseks. Tundub, et mitmekesistamise all on eeskätt plaanis toetada muu ettevõtluse mitmekesistamist. Kiviaedade puhul on eesmärk seatud suurem kui sel perioodil, kuid see pole otstarbekas rahakasutus. KSM toetusmäära alandamisel ei kompenseerita lisakulu ja saamata jäänud tulu, on tagasimineku eelmise perioodiga võrreldes ning pole atraktiivne tootjatele. Loomade heaolu puhul on sihtgrupist väljas need tootjad, kes ei saa kõiki loomi karjatada. Finantsinstrumentide (FI) eelhindamise tulemusi oodatakse ja pigem võiks tõsta 10 mln investeeringutoetustele. I ja II samba tervikvaade on vajalik, et kujundada arvamused ümbertõstmise suhtes. Küsimus, kas 2014 karjatamistoetuse kohustuste pikendamine jätkub samadel tingimustel? PM vastas viimasele osale, et jah, eeldusel, et see meede raha juurde saab.

EVEA arvas, et MAK liigub muudatustega õiges suunas. Sammastevaheline vahendite ümbertõõtmine pole piisav, ettepanek on tõsta ringi 10%. Mitmekesistamisele suunatud vahendid pole piisavad, et tagada põllumajandusest vabanevate töökohtade asemel alternatiivsed uued tööhõive võimalused maapiirkonnas. Ettepanek on lisaks ümbertõõtmisele leida lisavahendid mitmekesistamisele FI arvelt (kuna FI pole mitmekesistamisele sobilik). FI arvelt sobib pigem toetada krediitkõõblikke suurettevõõtteid/tõõtlejaid. EVEA rõõhtas, et MAKi sihtgrupp ei ole vaid põõllumajandusettevõõtjad. ETKL avaldas samuti arvamust, et ettepanekud liiguvad õõiges suunas. Kuni 10% oleks mõõistlik I sambast üõmber tõõsta. Investeeringutoetuste juures tuleks eelistada noori, mahedaid ja väõiksema müõõigituluga tootjaid või täõpsustada sihtgruppi, et saaks toetatud need, kes seda vajavad. Seni tehtud ettepanekuid on suuresti arvestatud. Loomade heaolu toetusega toetada vähemalt piimakarja. Nõõuande meetme mahtu (eelkõõige tasuta nõõuande osa) peaks suurendama, kuna sellel rahal on suur mõõju maaõõlu arengule. Tahaks rääõkida ka üõhistegevuse meetmest ja teistest meetmetest põõhjalikumalt, kuid selleks sooviks veel üõhte eraldi istungit.

Maaparandajate Seltsi esindaja selõõhtas, et Üõlemkogus lisati raha juurde, kuna leiti, et Baltimaade põõllumehed peaksid saama võõrdsemad tingimused. Loomade heaolu toetuse hüõppeline suurenemine on küõsitav. Kompromiss võõiks olla, et 15-20 mln võõiks jääda I sambasse alles ja loomade heaolu alt veised välja jätta. I ja II sammast peaks vaatama koosmõõjus. Investeeringumeetmetes on küõsitavusi, sest toetuse saajate ring pole selge.

Erametsaliit toetas KKM poolt tehtud Natura ettepanekut, et säõõlitada käõõimasoleva perioodi eelarve. Metsa majandusliku- ja öõkoloogilise elujõõulisuse parandamise meede oleks vajalik jätta rahastamiselt samale tasemele kui käõõsõõleval perioodil, kuna hooldusraiate mahud ja huvi toetuse vastu on kasvav.

Mahepõõllumajanduse Koostõõõkogu esindaja arvas, et loomade heaolu meetmel ei saa aru, kes on sihtgrupp ja seega pole põõhjendatud meetme eelarve suurendamine. Vaadata üle mahe ja loomade heaolu toetusmäärade proportsioonid. EPK edastas seakasvatajate ettepaneku, et analoõõsõõlt veistega tuleks jäõõlgida kultide heaolu ja toetada mittekastreeritult müõõõdavaid kulte. PM selõõhtas loomade heaolu meetme eelarve arvutuskäõõku, kus osa summast on mõõõeldud olemasõõlevate kohustuste pikendamiseks (4

mln) ja ülejäänud 12 mln veised ja 5 mln vasikad, kes on registris ning kellest vähemalt 75% on karjatatud, mis viitab, et tehnoloogia võimaldab karjatada kõiki loomi. Osalise karjatamise lubamisel oleks lisarahavajadus 10 mln eurot. KSM väheneb võrreldes käesoleva perioodiga, praeguse toetusmääraga jätkamisel oleks täiendavalt eelarvet juurde vaja 50 mln.

Minister palus teha ettepanekud kirjalikult ning selgitas, et paljud detailid selguvad meetmete väljatöötamisel, seega on meetmesisene paindlikkus olemas ning kõik ei ole lõplikult otsustatud ning sektoril on aega oma liikmetega seisukohti kujundada. Eriarvamused lisame ka VVsse mineva eelnõu juurde.

Selgituseks veel, et finantsperspektiivi arutelul saavutati ÜPP osas kokkulepe, et LR saavad lisaraha (Eesti 56 mln MAKi), see pole sihtotstarbeline raha ja jagamine on LR otsustada. I samba otsused (eelkõige esimeste ha toetuse ümberjagamine ning noored ja väiksed põllumajandustootjad) on vajalikud teada, et lõplikult otsustada. Sektori arvamused on väga polariseerunud. II samba raha läheb eelkõige aktiivsetele tootjatele. Lisandväärtuseks on ka see, et II sammu on LR poolt kaasrahastatav, mis tähendab rahastamise suurenemist. Naaberriikide toetuste jagamisel me tagamaid sisuliselt ei tea. Töökohtade vähenemine põllumajandussektoris on viimastel aegadel stabiliseerunud ja trend on pigem, et tööhõive põllumajanduses kasvab. Oleme vahendite ümbertöstmisel püüdnud suurendada mitmekesistamise osa, kuid põhjendatud on ootus, et raha läheb põllumajandusmeetmetele. Loomade heaolu ja mahepõllumajanduse toetusmäärade proportsioonid vajavad veel üle vaatamist. Samas võib öelda, et Eesti tänane piimatoodang tuleb suuresti loomade heaolu arvelt. Kiviaiad on küll nime poolest mittetootlik investeering, aga annab tööhõivet ja sissetulekut lisaks erinevatele keskkonnaaspektidele. PLK ja Natura eelarve suurendamine ei ole võimalik, selleks tuleks leida muid rahastamise allikaid. Aktiivse põllumajandustootja määratlus on veel lahtine, oleme teinud ettepaneku, et oleks seotud kas loomkoormusega või tootmisega ha kohta. Detsembri jooksul peame tegema otsuse sammastevahelise ümberjaotuse osas, et rakendada 2014, kui alustada 2015, siis on teatamise tähtaeg august 2014. MAKiga on soov minna detsembris VV ja sealt võib tulla veel muudatusi.

Ants Noot
Komisjoni esimees
(allkirjastatakse digitaalselt)

Anne-Liisi Mändmets
Protokollija
(allkirjastatakse digitaalselt)